

Riigiprokuratuur
Wismari 7
15188 Tallinn

Tallinnas, 6. augustil 2019

KAEBUS KRIMINAALMENETLUSE ALUSTAMATA JÄTMISE PEALE

(kriminaalmenetluse alustamata jätmise nr 19730000251)

Avaldaja nimi: Varro Vooglaid
Isikukood: ...
Elu- või asukoht: ...
Kontaktandmed: ...

29. juulil 2019 teatas Põhja Ringkonnaprokuratuur (PRP) ringkonnaprokurör Ülle Jaanholdi isikus (PRP-13/19/645), et minu poolt esitatud avaldus Indrek Tarandi (Tarand) suhtes KarS §-i 201 lg 1 alusel kriminaalmenetluse alustamiseks on põhjendamatu, mistõttu kriminaalmenetlust ei alustata. Käesolevaga esitan kaebuse selle otsuse vaidlustamiseks.

PRP põhjendas oma otsust mitte kriminaalmenetlust alustada asjaoluga, et SA Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks (SAPTK) arvelt Tarandi arvele raha üle kandes ei olnud maksekorralduses täpselt selgitatud, mille eest see 2000 eurot üle kanti ning et ka eelnevalt ei olnud kokku lepitud, mis tingimustel on Tarand kohustatud raha vastu võtma või selle tagastama. Seetõttu sedastas PRP oma otsuses, et „Indrek Tarandi tegevuses puuduvad KarS § 201 lg 1 järgi kvalifitseeritava omastamise tunnused, tegemist on ühepoolsest tehingust tuleneva vaidlusega ning raha tagastamise nõudega on võimalik pöörduda tsiviilkohtusse.“

Alljärgnevalt esile toodud põhjustel ei saa niisugust hinnangut põhjendatuks pidada.

1. PRP on jätnud tähelepanuta fakti, et SAPTK poolt Tarandile tehtud ülekandes märgitud makse selgitus kirjeldab üheselt, milleks talle raha üle kanti ning Tarand on nii eraviisiliselt kui avalikult kinnitanud arusaamist tõsiasi, et SAPTK poolt kanti talle raha üle Mart Riebergi ja Meelis Osa kohustuse täitmiseks.

Esiteks on maksekorralduses selgelt kirjas, et ülekanne on tehtud Riebergi ja Osa nimel. Teiseks andis Riebergi ja Osa kaitsja Urmas Simon e-kirja teel Tarandi esindajatele selgesõnaliselt teada, et SAPTK poolt tehtud ülekanne kujutab endast Riebergi ja Osa kohustuse täitmist kolmanda isiku poolt. Kolmandaks on Tarand oma esindajate vahendusel vastavat arusaamist ka selgelt kinnitanud – küll niisuguse kohustuse täitmise aktsepteerimisest keeldudes, ent ometi väljendades selgelt mõistmist, et tegu on just nimelt Riebergi ja Osa eest kohustuse täitmisega. Neljandaks olen ma ise Tarandile ja tema esindajatele korduvalt selgitanud, mille eest SAPTK poolt talle raha üle kanti.

Neid asjaolusid silmas pidades on selgelt ekslik PRP hinnang, et Tarand ei pruugi saada aru, mille eest SAPTK poolt talle summa 2000 eurot üle kanti ning nagu võiks ta seega arvata, et tegu on lihtsalt heast tahtest talle tehtud annetusega.¹

2. Ehkki Tarand keeldus Riebergi ja Osa kohustuse täitmisest SAPTK poolt, on taoline kohustuse täitmine kolmanda isiku poolt õiguspraktikas tavaline. Sellise võimaluse näeb ette ka võlaõigusseadus, sätestades §-s 78 lg 1, et „kui võlgnik ei pea kohustust seadusest, tehingust või kohustuse olemusest tulenevalt täitma isiklikult, võib kohustuse osaliselt või täielikult täita kolmas isik” ning et “kui kolmas isik täidab kohustuse, vabaneb võlgnik täitmise kohustusest.” Seadus ei nõua seda, et kohustuse täitmine kolmanda isiku poolt peaks olema eelnevalt võlausaldajaga kokku lepitud, mistõttu ei oma tähtsust PRP poolt esile toodud asjaolu, et „eelnevalt ei olnud kokku

---

¹ Selgituseks võib osutada, et maksekorralduses oli sõna “annetus” kasutatud loomulikult mitte seetõttu, nagu oleks SAPTK teinud ilma mingi ratsionaalse põhjusega Tarandile annetuse. Seal oli selgelt kirjas, et see raha kujutab endast paljude Objektiiv lugejate annetust Riebergi ja Osa toetuseks – selleks, et aidata täita nende lepitusmenetluse kokkuleppest tulenevat kohustust maksta Tarandile 2000 eurot. Vt lähemalt: “Ülevoolav toetus: kampaania Tarandi provokatsiooni ohvrite toetuseks jõudis juba esimese päevaga eesmärgini”, Objektiiv, 22.05.2019, <https://objektiiv.ee/ulevoolav-toetus-kampaania-tarandi-provokatsiooni-ohvrite-toetuseks-joudis-juba-esimese-paevaga-eesmargini/>

lepitud, mis tingimustel on Tarand kohustatud raha vastu võtma või selle tagastama.²

3. PRP on oma hinnangus ignoreerinud keskse tähtsusega tõsiasja, et Tarand lubas selgesõnaliselt SAPTKle raha tagasi kanda, nõudes sama summa ülekandmist vahetult Riebergi ja Osa poolt. Tarandi esindajate poolt 27. mail e-posti teel saadetud vastav kinnitus ei jäta vääriti mõistmiseks mingit võimalust: „Kuivõrd Indrek Tarand ei kogu annetusi Mart Riebergi ja Meelis Osa nimel, tagastab Indrek Tarand selliselt laekunud ülekande selle tegijale, so Sihtasutusele Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks.”

Selle lubadusega on tõestatud Tarandi vaieldamatu arusaamine, et kui Rieberg ja Osa kannavad talle sama summa üle ja täidavad oma kohustuse isiklikult, siis ei ole tal mingit alust Riebergi ja Osa kohustuse täitmiseks kolmanda isiku (st SAPTK) poolt kantud summa endale jätmiseks. Just sellele lubadusele tuginedes kandsime 28. mail SAPTK arvelt nii Riebergi kui Osa arvele tuhat eurot ning mõlemad mehed tegid samas summas ülekande Tarandile – Rieberg 28. mail ja Osa 29. mail. Ent Tarand ise taganes seejärel oma lubadusest SAPTKle raha tagasi kanda, kuritarvitades meie usaldust, et ta peab oma sõna ja tagastab raha, mille enda käes hoidmiseks või omastamiseks tal õiguslik alus puudub.

Niisuguses käitumises avalduvad ka kelmuse tunnused, sest asjaolud viitavad Tarandi poolt teadlikult valeliku lubaduse andmisele SAPTKle raha tagasi kanda, et saada sama summa teistkordselt ka Riebergilt ja Osalt.³

4. Lisaks on PRP jätnud tähelepanuta Tarandi poolt avalikult deklareeritud kavatsuse mitte kanda SAPTKle raha tagasi, vaid jätta see endale. 3. juulil ERRi portaalis

---

² Lisaks väärrib tähelepanu ka Riigikohtu hinnang, et tegelikult ei ole rahalise kohustuse puhul võlausaldajal üldse õigust kolmanda isiku täitmisest keelduda (vt RK 3-2-1-102-04) ning et seega võib võlgnik leppida kolmanda isikuga kokku, et see maksab ära tema võla, samas kui võlausaldaja on kohustatud maksmise eelduslikult vastu võtma. (Vt RK 3-2-1-115-10) Nii oli kohustuse teistkordne täitmine Riebergi ja Osa poolt isiklikult üksnes vabatahtlik vastutulek vastava nõudmise esitanud Tarandile, et vältida täiendavat vaidlust selles küsimuses.

³ Tähelepanu väärrib tõsiasi, et kuigi algselt sai SAPTK arvelt Tarandile raha üle kantud selleks, et omistada see raha talle ehk anda see raha tema omandisse, muutus olukord kardinaalselt pärast seda, kui Tarand keeldus niisugusest kohustuse täitmisest kolmanda isiku poolt ja nõudis selle kohustuse täitmist Riebergi ja Osa poolt isiklikult. Sellest hetkest alates oli tegu usaldussuhtega, sest SAPTK poolt Tarandile üle kantud raha jäi Tarandi kätte ilma eesmärgita seda tema omandiks pöörata.

avaldatud artiklis kinnitas Tarand selgesõnaliselt vara omastamise tahtlust, kirjutades nii: „Kui kõigeväeline Jumal on otsustanud õndsas Varro käe läbi minu kontole raha asetada, siis ma mitte ei lükka seda kiuslikult tagasi, vaid võtan tänumeeles vastu.” Niisuguse avaldusega on selgelt manifesteeritud vara omastamise tahtlus, mis on vara omastamise kuriteokoosseisu oluline tunnus.⁴ See näitab omakorda, et tegu on kriminaalõigusliku rikkumise – tahtliku vara omastamisega –, mitte pelgalt tsiviilõigusliku võlasuhtega. Hiljem (st pärast PRP otsuse langetamist) on Tarand andnud oma esindajate kaudu mõista, et teatud tingimuste täitmisel võib ta olla valmis SAPTKle raha tagastama, aga kuivõrd Tarandil puudub õiguslik alus SAPTK raha omastamiseks ja ka enda valduses hoidmiseks, ei ole tal ka õigust siduda raha tagastamist mingite tingimuste täitmisega.⁵

Eelnevalt esile toodud põhjendusi silmas pidades ning lähtuvalt KrMS § 207 lõikest 1 palun tühistada PRP otsus mitte alustada Indrek Tarandi suhtes kriminaalmenetlust.

Lugupidamisega

Varro Vooglaid

Juhatuse esimees

SA Perekonna ja Traditsiooni Kaitseks

Lisa 1 Avaldus Põhja Ringkonnaprokuratuurile 17. juulist 2019

Lisa 2 Põhja Ringkonnaprokuratuuri vastus avaldusele ja teade kriminaalmenetluse alustamata jätmise kohta 29. juulist 2019

---

⁴ Nagu Riigikohus on sedastanud, kujutab vara enda või kolmanda isiku kasuks pööramist endast tegu, mille põhjal saab järeldada, et teo toimepanija soovib edaspidi kas ise võõra asja või vara omanikuna käituda või tahab ta lasta seda teha kolmandal isikul. Seega peab isik mingil objektiivselt avalduval moel omastamistahte manifesteerima (vt RK 3-1-1-99-15, RK 3-1-1-92-13 ja RK 1-13-5173/196).

⁵ Vt “Prokuratuur ei näe Tarandi poolt SAPTK-i raha endale jätmises kuritegu”, TV3, 30.07.2019, <https://uudised.tv3.ee/et/eesti/uudis/2019/07/30/prokuratuur-ei-nae-tarandi-poolt-saptk-i-raha-endale-jatmises-kuritegu/>; “Advokaat: Indrek Tarand tagastab annetusraha, kui saab vastuse oma küsimustele”, Õhtuleht, 01.08.2019, www.oh tuleht.ee/972267/advokaat-indrek-tarand-tagastab-annetusraha-kui-saab-vastuse-omakusimustele